

JU Centar za socijalni rad Breza

ZAVNOBiH-a 6
71370 Breza

Tel./fax. 032/783-912
e-mail: centarbr@bih.net.ba

STARATELJSTVO

Starateljstvo je oblik zaštite maloljetnih osoba bez roditeljske brige, punoljetnih osoba koje nisu sposobne brinuti o sebi i osoba koje nisu iz drugih razloga u mogućnosti štititi svoja prava i interese.

Svako je dužan obavijestiti Centar za socijalni rad o potrebi pružanja zaštite osobama koje zbog duševnih smetnji ili drugih uzroka nisu sposobne brinuti se o ličnim potrebama, pravima i interesima ili ugrožavaju prava i interese drugih osoba.

POKRETANJE POSTUPKA ZA ODUZIMANJE POSLOVNE SPOSOBNOSTI

Centar za socijalni rad po službenoj dužnosti predlaže Sudu pokretanje postupka za oduzimanje poslovne sposobnosti, kada ocijeni da punoljetna osoba zbog duševnih smetnji ili drugih uzroka nije sposobna brinuti se o ličnim potrebama, pravima i interesima ili ugrožava prava i interese drugih osoba.

Centar za socijalni rad osobi za koju je pokrenut postupak za oduzimanje poslovne sposobnosti imenuje posebnog staratelja.

Odlukom o imenovanju posebnog staratelja utvrđuju se njegove dužnosti i ovlasti.

Radnje za čije poduzimanje poseban staratelj nije ovlašten osoba poduzima samostalno.

Sud će zatražiti mišljenje liječnika vještaka o zdravstvenom stanju osobe za koju je pokrenut postupak oduzimanja poslovne sposobnosti kako bi se procijenilo da je osoba sposobna samostalno štititi svoja prava i interese.

Nakon toga Sud donosi odluku o djelomičnom ili potpunom oduzimanju poslovne sposobnosti. Osoba koja je u potpunosti lišena poslovne sposobnosti ne može sklapati pravne poslove, poduzimati pravne radnje, raspolagati svojom imovinom i prihodima, već to u njeno ime i za njezin račun čini staratelj u dogovoru i sa odobrenjem Centra za socijalni rad.

Odlukom o djelomičnom oduzimanju poslovne sposobnosti sud će odrediti mjere, radnje i poslove koje osoba nije sposobna samostalno poduzimati, primjer: raspolagati imovinom, platom ili drugim novčanim primanjima, upravljati imovinom, odluciti o zapošljavanju, davati izjave ili poduzimati radnje koje se odnose na brak, roditeljsku brigu i druga lična stanja.

Poslove koji nisu određeni u sudskoj odluci o djelomičnom oduzimanju poslovne sposobnosti, osoba djelomice lišena poslovne sposobnosti može samostalno poduzimati.

Osobu koja je lišena poslovne sposobnosti centar za socijalni rad stavit će pod starateljstvo i imenovati joj starateja u roku od trideset dana od pravosnažnosti sudske odluke.

RODITELJSKO STARATELJSTVO NAKON PUNOLJETNOSTI

Ako osoba, kojoj je oduzeta poslovna sposobnost, ima roditelje koji pristanu i sposobni su brinuti o punoljetnom djetetu, centar za socijalni rad donijet će odluku o roditeljskoj starateljstvu nakon punoljetnosti, a Sud odlučuje u vanparničnom postupku da roditelji ostvaruju roditeljsko staranje i nakon punoljetstva.

Ukoliko roditelji ne mogu ili nisu sposobni (zbog bolesti, visoke životne dobi i sl.) brinuti o svom punoljetnom djetetu oduzete poslovne sposobnosti, osoba oduzete poslovne sposobnosti stavlja se pod starateljstvo i imenuje joj se staratelj.

Na roditelje koji ostvaruju roditeljsko starateljstvo nakon djetetove punoljetnosti primjenjuju se na odgovarajući način odredbe Porodičnog zakona.

IZBOR OSOBE STARATELJA - KO MOŽE BITI STARATELJ ?

Starateljstva obavljaju centar za socijalni rad, staratelj i poseban staratelj.

Starateljem se imenuje osoba koja ima osobine i sposobnosti za obavljanje starateljstva i koja pristane biti starateljem, a uglavnom se bira iz kruga bliskih srodnika štićenika.

Centar za socijalni rad zatražit će od štićenika koji je sposoban shvatiti o čemu se radi i od njegovih bližih srodnika mišljenje o osobi koju namjerava imenovati starateljem.

Ako to zahtijevaju okolnosti slučaja i dobrobit štićenika, centar za socijalni rad može odlučiti da neposredno obavlja dužnost staratelja i u tu svrhu imenuje osobu zaposlenu u tom centru.

Staratelj ne može biti osoba:

1. kojoj je oduzeta roditeljska briga;
2. koja je lišena poslovne sposobnosti,
3. čiji su interesi u suprotnosti s interesima štićenika
4. od koje se, s obzirom na njezino ponašanje i osobine te odnose sa štićenikom, ne može očekivati da će pravilno obavljati dužnosti staratelja,
5. s kojom je štićenik sklopio ugovor o doživotnom izdržavanju,
6. s cijim je bračnim drugom štićenik sklopio ugovor o doživotnom izdržavanju.

Centar za socijalni rad odlukom o imenovanju staratelja određuje njegove dužnosti i prava.

Odluku o stavljanju pod starateljstvo i o prestanku starateljstva centar za socijalni rad će u roku od osam dana od dana pravosnažnosti odluke dostaviti matičaru radi upisa u matičnu knjigu rođenih i zemljišnoknjižnom uredu općinskog suda na čijem području osoba pod starateljstvom ima nekretnine radi zabilježbe, odnosno brisanja zabilježbe u zemljišne knjige.

DUŽNOSTI I OBAVEZE STARATELJA

- Staratelj je dužan savjesno se brinuti o osobi, pravima, obvezama i dobrobiti štićenika, upravljati njegovom imovinom, te poduzimati mjere da se osoba osposobi za samostalan život i rad.
- Prije poduzimanja važnijih mjera zaštite štićenika ili njegovih imovinskih interesa staratelj je dužan razmotriti mišljenje, želje i osjećaje samog štićenika.

- Staratelj će nastojati punoljetnog štíćenika uključiti u svakodnevni život i slobodne aktivnosti ovisno o njegovu zdravstvenom stanju I sposobnostima.
 - Staratelj zastupa štíćenika.
 - Staratelj samostalno obavlja poslove redovitog upravljanja štíćenikovom imovinom, ako odlukom centra za socijalni rad nije drukčije određeno.
 - Za poduzimanje važnijih mjera osobnog stanja ili zdravlja štíćenika staratelju je potrebno prethodno odobrenje centra za socijalni rad;
 - Staratelj odgovara za štetu koju je skrivio u obavljanju svojih dužnosti.
 - Staratelj je dužan svakih šest mjeseci (ili jednom godišnje, ovisno o srodstvu sa štíćenikom), podnijeti izvješće o svom radu i o stanju štíćenikove imovine.
- Izvješće se podnosi u pisanom obliku, na formularu, koji centar za socijalni rad dostavlja staratelju u određenom periodu ili usmeno na zapisnik.
- Izvješće staratelja mora sadržavati kako se staratelj brinuo o osobi štíćenika i o zaštiti njegovih prava I dobrobiti, kao i podatke o upravljanju I raspolaganju štíćenikovom imovinom, o prihodima i rashodima štíćenika, te potrebne priloge kojima se dokazuje visina prihoda i stanje imovine za period za koji se izvješće podnosi.

Centar za socijalni rad, Breza